

Titel: Et angenemt Stille efter et stormende Uveir. Forestillet i en Prædiken, holden paa den Femte Søndag efter Nyt-Aar 1772. Efter Kongelig Befalning til en hellig Erindring om den Guddommelige Beskiermelse [...] Af Hans Henrich Müller, Præst for Brønshøy og Rødoure Menigheder.

Citation: "Et angenemt Stille efter et stormende Uveir. Forestillet i en Prædiken, holden paa den Femte Søndag efter Nyt-Aar 1772. Efter Kongelig Befalning til en hellig Erindring om den Guddommelige Beskiermelse [...] Af Hans Henrich Müller, Præst for Brønshøy og Rødoure Menigheder.", i *Luxdorps samling af trykkefrihedens skrifter 1770-1773: Række 2 bind 1*, A.H. Godiches Efterleverske ved F.C. Godiche, 1772, s. 1.
Onlineudgave fra Trykkefrihedens Skrifter: https://tekster.kb.dk/text/tfs-texts-2_001-shoot-workid2_001_012.pdf (tilgået 07. maj 2024)

Anvendt udgave: Luxdorps samling af trykkefrihedens skrifter 1770-1773: Række 2 bind 1

Ophavsret: Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse.

[Læs Public Domain-erklæringen](#)

**Er
angenemt Stille
efter et stormende Uveir.
Forestillet i en
Prædiken,**

Holden paa den

Femte Søndag efter Nyt-Aar 1772.

ester Kongelig Befalning,

til en hellig

Erindring om den Guddommelige Beskiærmelse og Varetægt,

som i denne Tild er vederfarede

Kongen, det Kongelige Huus,

og disse Riger og Lande.

Af

Hans Henrich Muller,

Præst for Brønshøj og Rødovre Menigheder.

Kjøbenhavn, 1772.

Trykt udi det Kongelige Universitets Bogtrykkerie hos A. H. Godiches Efterleverste ved F. C. Godiche.

2

3

Deres Høy-Ædle Høy-Ærværdighed, Herr Ludvig Harboe, Biskop over Siælants Stift etc. etc.

underdanigst tilegnet.

4

5

Høy-Ædle og Høy-Ærværdige

Herr Biskop!

Deres Høy-Ædle Høy-Ærværdighed

skylder jeg et offentlig Vidnesbyrd om min Taknemlighed og Erkiendtlighed, dersom noget mit Arbeide kunde agtes værdigt at træde frem for Lyset, og at bæres med en Tilskrift til Dem. De, min Høy-Ærværdige Herr Biskop!

er det velsignede Redskab, (det jeg har Aarsag at betragte som en Ære for mig) som det har behaget min Gud at bruge til min Velfærts Forfremmelse. Guds Forsyn, som havde udseet mig til at arbeide i sin Kirke, styrede det saaledes for mig, at jeg blev kiendt af Deres Høy-Ærværdighed. De har fra den Tiid stedse opmuntret mine

6

Bestræbelser. Og det er, næst Gud, af Dem jeg har mit Kald til det Embede, jeg fører.

Jeg har, i den frugtbare Skrive-Tiid, vi lever nu i, og de Bebreidelser, som af en og anden, der nedsætter en Præstes heele Arbeide til een offentlig Tale om Ugen, og maaler dette Arbeide efter deres egen Færdighed at foresnakke et Selskab noget, gives Geistligheden for Efterladenhed i at skrive, undertiden tænkt paa at udgive een eller anden Tale, eller at skrive noget i mit Kald. (Thi, at give mig af med noget deruden for har, jeg endnu ikke tordet vove: Jeg maae lade andre beholde den velfortiente Ære, at kunne være fleere Ting, og være dem alle vel; mine faa Evner har endnu ikke villet lade mig tænke paa mere, end, om jeg kunde være det nogenledes vel, jeg er.)

7

Men de Aarsager, som har bestemt mig, har hidindtil ikke kundet beholde Overvægten over dem, som har holdt mig tilbage.

Den vigtige Anledning, i hvilken denne Prædiken er holdet, og andres Exempler, iblant hvilke saa store Mænds, har overtalet mig til at lade den see Lyset. Den er, paa nogle faa Forandringer nær, som den først er skrevet og holdet for mine Meenigheder. Jeg overleverer den til Deres Høy-Ærværdighed med et Hierte, opfyldt med Skiønsomhed og Taknemlighed imod Dem, og hellige Følelser over Guds Veye med mig. HERren forstyrre Satans Rige meere og meere! han gjøre sin Throne høy og herlig iblant os, og lade mange, fra de Høyeste i Landet indtil de Ringeste, nedknæle og tilbede for den! Saa skal Deres Høy-

8

Ærværdigheds Glæde blive fuldkommen; det skal udbrede som en behagelig Lægedom i Deres Aarer, og forlænge Deres Dage; og Deres Anseelse skal være som en Aarons iblant Deres Folk! HERren lade Deres Høy-Ærværdighed længe staae som en Pillere i Guds Huus, og Hyrderne paa vor Zions Bierg sildig savne i Dem en saa retsindig Overhyrde, et saa værdigt Efterfølgelses og Opmuntrings Exempel i Aarvaagenhed, Troskab, og Nidkiærhed!

Dette ønsker og beder

Deres Høy-Ædle

Høy-Ærværdigheds

underdanigste Tiener,

H. H. Müller.

9

Evangelium.

Matth. Cap. 8. V. 23-27.

Indgang.

Du beviiser, at du kand frelse af alle Ting. Saa heder det i den Bog, som bærer Navn af Viisdommens. (a) Vi mærker lettelig, at det er den almægtige Gud, her tales til. Denne Tiltale passer sig ikke paa nogen anden. Der er ikkun i saa, og det de mindst betydelige, Tilfælde, endog de Mægtigste paa Jorden kand frelse. Vor

(a) Sap. 14, 4.

10

2

aandelige Nød og den føleligste Legems Nød, de smerteligste Sygdomme, Kummer og Hierte-Sorger, rækker menneskelig Hielp ofte ikke til; og det maae hede her, som hiin Konge i Israel siger til den Qvinde, som raabte til ham: Frels Herre Konge! Dersom HERren ikke frelser, hvorfra skal jeg skaffe dig Frelse? (b) Vor HERre kand frelse af alle Ting. Det er en Sandhed, som grunder sig paa Guds Almagt: Er min Haand saa aldeeles forkortet, at den ikke kand frelse, og er der ingen Kraft i mig til at rædde? siger HERren. (c) Han byder over alle Ting. Jord, Luft, Ild, Vand, alting staaer under hans mindste Vink. Naar han befaler, saa maae de forandre deres Natur, gaae hans Ærende, udrette hans Villie. Saa taber Ilden sin Kraft til at brænde og fortære, og de tre Mænd gaaer saa uskadte ud igien af Nebucadnezars gloende Ovn, at ikke et Haar paa deres Hoveder er sveedet, da den samme Ild dræber dem, som kastede dem deri. (d) Saa er Vandet saa

sikker at gaae paa, som den faste Jord, og det er ikkun Vantroe og Tvivl, som kommer en Peder til at synke, (e) Saa faaer

(b) 2 Reg. 6 , 26.27. (c) Esaiaë 50, 2. (d) Dan. 3, 22. 27. (e) Matth. 14, 29-31.

11

3

igien Jorden ligesom Vanders Natur, og hiine Oprørere siunker levende i Afgrunden. (f) Saa tilstoppes Løvernes graadige Strube, og en Daniel lever ligesaa sikker i en Løve-Kule, som det kunde være en Faare-Stie. (g) Og, omendskiønt vor HERre ikke saaledes handler med Mennesker, som han eengang har givet en frie Villie, saa har han dog Menneskenes Hierter i sin Haand, og bøyer dem som Vand-Bække, hvortil han vil. (h)

At den gode Gud kand frelse af alle Ting, det grunder sig paa hans Viisdom. Behager det Ham ikke ligesom at gaae Almagts Veye, han gaaer dog altid Viisdommens Veye med os. Han veed at vælge Middel, Maade, Tiid, Leylig-Hed, til at udføre vor Sag. Det er ofte efter mange Omveye hans Viisdom finder for got at frelse og Hielpe. Men, naar vi saa ere komne ad disse Veye, naar vi staaer ved Enden, og med et agtsom Øye seer tilbage til de Stier, ad hvilke vi ere førte, saa maae vi falde i Forundring, og rørte af Forundring og Taknemmelighed udbryde: Han haver gjort alting vel. En Evighed, hvor vi skal oversee det, som vi nu ikkun øyner

(f) Num. 16, 31-33. (g) Daniel. 6, 23.

(h) Prov. 21, 1.

12

4

noget af, skal i det mindste, naar vi kun ikke ved vores Vantroe og Ulydighed udelukker os selv fra denne Glæde og Salighed, sætte os i en hellig Forundring over Guds Viisdoms Veye og Førelser med os.

Den daglige Erfarenhed vidner om den Sandhed, at vor HERre kand frelse af alle Ting. Han kand ikke alleeneste frelse af alle Ting; men han Viiser ofte Prøver derpaa, han beviiser det: Du beviiser, at du kand frelse af alle Ting. Den liden Hielp og Frelse, Menneskene ere i Stand til at give, den ere de ofte meget uvillige til at beviise. De vil ikke anvende de Kræfter , de har, til at hielpe og frelse. Det var en let Sag for hiin Præst og Levite at række det stakkels Menneske, som var faldet iblant Røvere og af dem ilde medhandlet, en hielpende Haand ; men de gik ham afsides forbie. De ere ofte meere færdige til at anvende deres Evne til at skade og gjøre Fortræd, end til at hielpe og frelse. Men, hvor ofte beviiser ikke den gode Gud, at han kand frelse. Lader os, Dyrekiøbte! til Guds store Navns Herliggiørelse, og for at opvække de sødeste Følelser i vore Hjerter, tænke tilbage fra vor Vugge af, hvor ofte den gode Gud har beviist enhver, af os i Særdeelehed, at

13

5

han kand frelse, og, at han kand Frelse af alle Ting.

Det er egentlig de Seilende, Søfarende, Viismanden her taler om, hvorledes vor HERre beviiser dem sin Guddommelige Frelse, hvorledes det er hans Forsyn, som styrer Skibet, hvorledes han haver givet Vey endog i Havet, og tryg Stie iblant Bølger. Det erfarede jo Iesu Disciple i Dagens Evangelio: De var til Skibs med JEsu. Der reiste sig et stormende Uveir, som truede Skibet med Undergang. Men JEsus beviiste, at han kunde frelse af alle Ting: Han stoed op, truede Værene og Havet, og det blev gandske blik-stille. Dette Uveir kand vi ansee som et Sindbillede paa Modgangs Veir og Vinde, fom ofte reiser sig imod os i Livet. Det stormer saa ofte paa Livets Reise, og vor Skib er ofte i Fare; men vor HERre beviiser, at han kand frelse. Vi skal i Dag erindre os en saadan Storm, et Uveir, som havde begyndt at reise sig, ligesom paa det store Hav; og opløfte glade og takkende Hjerter og Læber til den Gud, som kand frelse af alle Ting, og som her beviiste det, da han ligesom stoed op, truede Værene og Havet, at det blev gandske blik-stille. Dette skal vi faae Ley-

14

6

lighed til, naar vi i JEsu Navn betragte med Hverandre:

Et angenemt Stille efter et stormende Uveir.

I. Et stormende Uveir, som truede

vor Skib med Undergang.

II. Et angenemt Stille efter dette Uveir.

I. Vor Reise igiennem Verden kand i mange Henseender lignes ved en Sejlads, en Reise til Skibs. Er Havet et saa uroeligt Element, vælter der sine brusende Bølger, og fører de Seilende snart op til Skyen, snart igjen ned i Dybet: Har man der nu Med-Vind og nu igjen Mod-Vind: Er der mange Skiær og Klipper, hvorpaa de Seilende staaer Fare for at løbe an og lide Skibbrud: Saa passer alt dette sig paa Livet. Der gaaer der saa uroeligt til, snart op og snart ned. Nu trækkes en op paa Ærens Sæde, og nu igjen kastes ned i Støvet. Nu blæser Medgangs Vind en føye Tiid, og nu stormer det igjen med Modgangs Vinde. Man kommer paa Livets Seilads til saa mange Skiær og Klipper, hvor man staaer Fare for at strande og lide

15

7

Skibbrud, ikke alleeneste paa Ære, Sundhed, Velstand og Jordens Gode, men, det som endnu er det allerværste, paa Troen og en god Samvittighed. Sirach gjør os en rigtig Beskrivelse over det menneskelige Liv: Stor Uroelighed, siger han, er skabt for hvert Menneske, og der er et tungt Aag paa Adams Børn; Fra den Dag, de udkomme af deres Moders Liv, indtil den Dag, de komme til alles

Moder igjen. Fra den, som sidder

paa Æres Throne, og indtil den, som et fornedret i Jord og Aske; Fra ven, som bær blaat Silke og Krone, og til den, som er klædt i grovt Lærret. (i)

JEsus var til Skibs med sine Disciple i Dagens Evangelio. Salige ere vi, naar JEsus ligesom er paa vor Skib, naar vi har ham om Borde, naar vi ikke vandrer ham foruden i Livet. Lad det da ikkun storme, bruse, og vor Skib være færdig at sønderslaaes af Bølgerne; det har dog ingen Nød. Synes JEsus ligesom en Tiid lang at sove, han vil dog staae op og true Veir og Vind, at det bliver stille.

Det heder i Evangelio: at der blev en stor Storm i Havet, saa at Skibet skiul-

(i) Sir. 40, 1. 2- 4. 5.

16

A

tes af Bølgerne. Saaledes kand der ofte reise sig en Storm og Uveir paa vor Sejlads i Livet, ikke alleeneste for en og anden af os i Besynderlighed, men endog for os alle i Almindelighed. Vi Har ved en anden Leylighed talt med hverandre om, hvorledes der ofte kand reise sig et stormende Uveir, nu for een, nu for en anden af os i Livet, og, hvor tryk en Havn en god Samvittighed er for os i det meest stormende Uveir. Saaledes kand vi betragte alle Gienvordigheder i Livet, baade i det Aandelige og i det Legemlige. Fristelser og Anfægtninger i det aandelige, Mangel paa Guds Naades Trøst og Nærværelse. Det er dette Uveir David taler om: Dine Bølger og Vand-Vover gik over mig. Og opmuntrer sin Siæl til Taalmodighed og Tillid til Gud: Hvorfore nedbøyer du dig, min Siæl! hvorfor bruser du over mig? Bie efter HERren; thi jeg skal endnu takke ham, fordi han er mit Ansigttes megen Frelse og min Gud. (k) Sygdom og andre legemlige Lidelser, enten de rammer os selv, eller dem vi elsker, Tab af vor timelige Formue, Modgang, Hierte-Sorger, Gienvordigheder, de kand betragtes som et stormende Uveir, som Bølger, der

(k) Pfalm 42, 12.

17

9

tumler vor Skib, og ofte kand være færdig at skiule det.

Men, der kand ogsaa mange Gange i Livet reise sig et stormende Uveir i det Almindelige; og dette Uveir rækker ofte til enhver i Særdeleshed, truer alle med Død og Undergang: Ligesom, naar det store Hav er oprørt, naar det stormer og blæser derpaa, saa ere alle de Skibe, som seile der, i Nød og Fare. Vi kand betragte det Almindelige enten i Henseende til Staten eller Kirken. Vi kand betragte Verdens Mennesker som Folker, der staaer under Herredømme, der har øvrighed over sig, der regieres ved Love, der beskiernes i deres Eyedomme, der forsvares imod Vold og Overlast, som dem kand tilføyes enten af Mennesker, der lever iblant dem, eller af udvortes Fiender. Eller de kand betragtes som Folker, der dyrker en Gud, og dyrker ham paa een og samme Maade, der har een Herre, een Troe, een Daab, iblant hvilke Guds aabenbarede Ord

læres og prædikes, og hvoraf der ere de, som troer og antager det, og lever derefter, Begge, baade Staten og Kirken, kand betragtes som et Skib, der kand tumles omkring paa vilde Bølger, være i Nød og Fare, der kand være nær ved enten at skiules af Bølger, eller

18

10

sønderslaaes imod Skiær og Klipper. Guds Kirke, hans Venner og troende Børn, har altid været som et Skib, der er tumlet omkring iblant vilde Bølger. Vi kand betragte den fra det første af, lige den Heele Vey igiennem, saa skal vi see, at dette har været dens Skiæbne. Abel blev, da Verden endnu ikkun var i sin Barndom, hadet, og endelig dræbt, af sin egen Broder Cain, fordi han tiente vor HERte, fordi hans Offer og Gudstieneste behagede ham frem for hans Broden: Og det har stedse gaaet saaledes til i Verden : De Gode har maattet lide af de Onde. Hvor mange og store Forfølgelser maatte ikke Guds Kirke udstaae i de første Christne Tiider! Og, omendskiønt det siden er blevet noget Meere roeligt, gaaer det dog altid Jesu Venner, som han siger til sine Disciple: Vare I af Verden, da elskte Verden der, hendes eget var; men, efterdi I ere ikke af Verden, men jeg haver udvalt eder af Verden, derfor hader Verden eder. (1) Guds Kirke kand lignes ved Noæ Ark. Vor HERre holder sin Beskiermelses Haand over den. Alle Helvedes Porte formaaer ikke at ødelægge den , omendskiønt dens sande Lemmer ofte kand være ikkun faa. I Noæ Tiid

(I) Joh. 15, 19.

19

11

vare de ikkun otte. Men den tumler dog, sorn Arken, hist og her omkring paa vilde Bølger. Og Forfølgelser, Trusler, Ild og Mord, har endnu ikke været de stærkeste Vaaben at bestride den med. Det har ikke været den farligste Storm, fom har viist sig fra denne Side. Verden har ofte baaret sig ad med Guds Børn, som Diævelen engang med Frelseren, som Balach engang med Israels Børn. Diævelen bad JEsu følge med sig paa et høyt Bierg, og viiste ham deraf Verdens Riger og Herligheder, (m) Verdens Ære, Høyhed, Rigdomme og Forfængeligheder, ere ofte fremlagte for Guds Børns Øyne, og mange har gjort Knæfald for disse Afguder. Balach brugte, ester Bileams Raad, (hvorved denne Mand viiste, hvem han var, i hvor hykkelsk et Sprog han for resten fører,) Midianiternes Døttre til at forføre Israels Børn med, (n) og det lykkedes. Saaledes er Vellysters Lokkemad ofte med Fordeel brugt mod Guds Børn, og har bragt mange fra Troen og en god Samvittighed.

Staten kand ogsaa betragtes fom et Skib, der tumles om af et stormende Uvejr , feiler iblant Skiær og Klipper, og er færdig at støde an og

(m) Matth. 4 , 8. (n) Num. 31, 16.

20

12

sønderslaaes. Kriige og Blods Udgydelse uden fra, og Udsuelser, Undertrykkelser, Voldsomheder, Oprør, Forstyrrelse, inden til, de ere som et stormende Uveir, der foraarsager megen Skade, og truer mange med Fordærvelse og Undergang. Ja! Statens og Kirkens Vel er saa Nøye foreenet med hverandre, at de snart kand betragtes som eet, og, naar den eene af dem lider, saa lider den anden med.

Et saadant stormende Uveir reiste der sig i Kirken og Staten i Davids Tiid. Absalom, en vanartig Søn af David, opvakte det. Han tragtede sin Fader efter Throne og Liv. Hans Anlæg vare længe i Forveien vidt udseende, sigtede til at opnaae hans ugudelige Øyemeed. Han gik længe frugtsommelig med forræderske Anslag. Vogne og Heste og 50 Mænd, som løbe frem for ham, var det første han anskaffede sig. Han var tiilig oppe om Morgenens, stoed i Porten, igiennem hvilken Folket skulde gaae ind til Kongen hans Fader, for at møde for hans Domstoel, gav sig i Snak med alle dem, som havde noget der at afgjøre, spurgte, hvorfra de vare, Hvad Sag de Havde at fare med, og tiltalede dem saaledes: See, dine Sager ere gode og rette; men der er ingen beskikket af Kon-

21

13 gen, som dig skal høre. Hvo sætter mig til Dommere i Landet? (o) At tilsperre Adgangen for Landets Børn til dets Fader, afvende Undersaaternes Hierte fra Fyrsten, og Fyrstens fra Undersaaternes, det er gierne deres ulyksalige Konstgreb, som gaaer frugtsommelige med det Forsæt at forvirre Stater, omstyrte Throner, anmasse sig Herredomme. Absalom var ydmyg indtil at være nedrig. Dem, som vilde ære ham som en Konge-Søn, favnede han og kyste, eg saaledes stial Israels Børns Hierte, (p) Han havde andre Ugudelige i Ledtog med sig, en Achitophel, der var en lige saa trædsk som ond Mand. Det var efter hans Raad han satte

all Skam og Undseelse til Side, loed opslaae et Telt paa Taget af Slottet, og for heele Folkets Øyne gik ind til sin Faders Hustruer, (q) Man maae forundre sig over, hvorvidt et Menneske kand gaae for at opnaae sit Øyemeed, som har ladet sit Hierte indtage af en ond Begiærlighed, i sær naar det er Regiere-Syge. Alting opofres da, det maae koste, hvad det skal være, alle Guddommelige og menneskelige Love trædes under Fødder. Det var et stormende Uveir, som her

(o) 2 Sam. 15, 1-4. (p). v. 5. (q) 2 Sam. 16,

21. 22.

22

14

havde reist sig for David selv, der maatte tage Flugten, der stoed Fare for at miste Liv og Throne. Og det smerteligste for ham var endnu, at en Absalom, en saa kiær Deel af ham, havde opvakt det. Hans Hierte blødte i alt dette imod denne sin ulydige Søn: Farer mig lempelig med Drengen! er hans Ordre til hans Generaler. (r) Han er trøstesløs over hans Død: Absalom, min Søn, min Søn, gid jeg havde maattet døe for dig! (s) Det var et stormende Uveir, der her havde reist sig for Davids Undersaatter. Hvad Velsignelse kunde de vel love sig, naar de vare komne til Eftertanke, under en Ugudeligs Scepter, der paa en saa forrædersk og skammelig Maade havde banet sig Vey til Thronen?

Et saadant stormende Uveir reiste der sig for den Jødiske Kirke og Stat, som var i det vidtløftige Persiske Rige, i Kong Ahasveri Tiid. (t) En Haman havde saaledes vidst at tildrage sig sin Konges Yndest og Kiærlighed, at Kongen ophøyer ham, fætter hans Stoel over alle Fyrsternes, og lader befale, at alle skal bøye knæe for ham. Saa færdig end Mængden

(r) 2 Sam. 18, 5, (s) 2 Sam. 18, 33. (t) Efth.

3. feqv.

23

15

er med sine Tilbedelser, naar en ophøyes til Kongens Ven og Fortroelige, saa er dog altid nogle, som, førend de vil bruge Hykle-Sproget, og paa en nedrig Maade tilbetle sig en Lykke, hellere gaaer af Veyen og ligger i Skiul. Men Mardochæus, en ærlig og gudfrygtig Jøde, er endnu meere ferm. Han gaaer ikke af Veyen for Haman, han kand see ham daglig, men aldrig bukkende sig for ham, aldrig paa Knæe. Og nu har den stolte Haman ingen meere Følelse af all den øvrige Høytiid, som gøres ham. (u) Dette skal hævnes. Mardochæus skal ikke alleeneste selv døe; men hans hele Nation og Folkefær, fom er adspredt i alle de Persiske Lande. Een Dag i en vis Maaned er af Haman udseet til det allergrueligste Blodbad. Hvad kand ikke Haman formaae hos sin Konge! Kongen tager sin Ring af Fingeren og leverer ham, (altid et farligt Skridt for en Regent, at levere den til een Mand,) og nu kand Haman lade skrive og besegle, hvad han vil. (v) O! havde den Tiid ikke havt en gudfrygtig Dronning Esther, der ved sin Mandighed og Viisdom afvendte dette Uveir, hvor havde det da seet ud med det Jødiske Folk! Nok maatte Jøderne aarlig siden

(u) Efth. 5, 13, (v) Efth. 3, 6-15.

24

16

holde en Taksigelses-Fest til Erindring om denne Frelse, (x)

Dyrekøbte! Et saadant stormende Uveir for Staten og Kirken havde i denne Tiid begyndt at reise sig hos os, og true med Undergang og ødelæggelse. Vi har en Tiid lang ligesom seet det trække op fra alle Kanter. Der har syntes at sammendrage sig sorte og tykke Skyer over vore Hoveder, og Elendigheden vilde nok blevet stor og almindelig, dersom det havde slaaet løs, dersom vor HERre ikke havde adspredet det.

Absalom stial Israels Børns Hierte. Han gjorde det ved at Viise sig venlig og fortroelig mod alle, ydmyge sig for de ringeste, favne og kysse dem. Det har syntes, som man ogsaa har vildet stæle den Danske Almues Hjerter; men ved andre Midler. Den falske Prophet Mahomed, for at udbrede sin falske Lærdom, og skaffe sig Anhang og Tilhængere, tilloed Menneskene at leve efter deres Lyster, og lovede dem ogsaa i det andet Liv et saadant kiedeligt Himmerige, hvor de ret skulde fornøye deres Sandser, og mætte de kiødelige Begiærligheder, deres Hierte her i Verden havde været opfyldt med. Det er saa almindeligt, at Menneskene tænker, at alles

(x) Esth. 9, 21.

25

17

Hjerter drives af de samme Lyster, deres Hjerter drives af. Man har, ved at aabne Porte og Dørre for alle Slags Vellyster, tænkt at tildrage sig Hobens almindelige Kiærlighed. Man har ikkun lidet kiendt til de Fattiges Hytter og de mange Elendiges Vraaer, den almindelige Armod, Nøgenhed, Usselhed, som hersker i Landet og Riget. Hvad gielder Tilladelser og Opmuntringer til at kaste sig i Lysternes Barm hos dem, som raaber ikkun paa Brød, som lider Hunger og Frost? Havde vor Land været et Canaan, svømmet af Rigdom og Overflødighed; saa var det menneskelige Hierte her rigtig nok udstuderet. Det har været en Tiid lang som Mode-Synder iblant os, og i Henseende til mange af ingen Betydenhed, at være Guds Bespottere, Sabbats Overtrædere, Horer og Hoerkarle, og, som Propheten siger: vrinske enhver ad sin Næstes Hustrue. (y) Hvor vilde det have seet ud med Guds Kirke, Religion og Christendom, iblant os, dersom dette havde faaet Fremgang! Ja! hvor vilde det have seet ud med Liv, Gods og Eyedomme, dersom det Uvejr, som truede os, havde faaet Lov at bryde los! Vi har seet, hvor bedrøvelige ødelæggelser en ubesindig

(y) Jer. 5, 8.

26

18

Glæde hos en oprørt Almue alleene har anrettet. Man kand endogsaa forurette de alleruværdigste og sletteste Mennesker; og det maatte nok hede Her: Den, som er reen, kaste den første Steen, (z) Men, hvad vilde der blevet af, dersom den eene Borgeres Sværd havde blevet Hvæsset imod den andens. HERren har hjulpet, Hans Navn være evig lovet!

Gandske vist har vor HERre havt sin Haand i alle disse Ting. Ikke mindre, da denne Storm reiste sig over vore Hoveder, og truede med Undergang, end, da den igjen lagde sig, og det blev stille. Luther siger i sin Forklaring over dette Evangelio, at det var Satan, som her Havde reist denne Storm paa Havet, at han havde i Sinde paa denne Maade at omkomme JESum med samt sine Disciple. Hvor vidt dette kand have Grund, vil vi ikke undersøge. Men, at Satan i den Storm, her havde reist sig, har havt i Sinde ret at drukne Guds Kirke iblant os, udrydde alt Got, og underkaste os gandske sit Herredømme, det har vi nok kundet see. Dog har vor HERre i alt dette havt sin styrende Haand. Han har saa mange Maader at straffe Syndere paa. De Ugudelige selv ere

(z) Joh. 8. 7.

27

19

ofte et Riis i vor HERres Haand. De veed ikke selv af, at det er ligesom vor HERreS Ærende de gaaer i, at det er hans Befalninger, de udretter. De handler ikkun efter deres Hierters Tanker, følger deres onde Drift; og vor HERre bruger deres Ondskab til en Tugt, et Riis for andre. Men, naar han saa har brugt Riiset, og hans Folk ydmyger sig for ham, og omvender sig til ham, saa bryder han siden Riiset i Stykker. Et saadant Riis var fordem Kongen af Assyrien for det Jødiske Folk. Propheten Esaias (a) spaaer herom, og hans Ord fortiener saa meget meere vores Opmærksomhed, som de i meere end een Henseende kand hentydes paa Tildragelserne hos os i denne Tiid: Vee Assur! siger HERren, som er min Vredes Riis, og min Fortørnelse er den Kiep, som er i hans Haand. Jeg vil sende ham til et hykkelsk Folk, og give ham Befalning over der Folk, som jeg er vred paa, til at bytte Bytte og røve Rov, og til at lade det trædes under Fødder, som Leer paa Gaderne. (b) Vi seer her Guds store Viisdom, hvorledes han veed i alle Ting at opnaae det beste Øyemeed, at herliggiøre sit store Navn. De Onde vil ikke gaae

(a) Esaiæ 10. (b) V. 5. 6.

28

20

vor HERres Ærende, udrette Hans Villie, i at elske og ære ham, og være deres Med-Menneskers Velgiørere; nu! saa maae de tiene til at udføre hans Straffe. Men beklageligt! naar vi saaledes gaaer vor HERres Ærende, at der maae raabes af HERren Vee over os, i det vi gaaer: Vee Assur! Mange i Verden har betragtet sig som Redskaber til at udføre vor HERres Hævn, og endog været stolte af dette Ærende. Men de skulde vel betænke, om der ikke midt i det Vee, de fører over andre, maatte raabes, som her om Affur, Vee over dem selv. Men, siger HERren fremdeles om Affur, han, han skal ikke meene saa, og hans Hierte ikke tænke saa; men der er i hans Hierte at ødelægge og at udrydde ikke faa Folk; thi han skal sige: Ere mine Fyrster ikke Konger tillige? (c) Saa giør Menneskene ikkun hvad der er i deres Hierter; og deres Gierninger udfører vor

HERres Hensigter, uden at de selv veed af det. Lader vi siden Assur tale i sin høye Tone, og fortælle os, hvorledes han havde huseret, uden at nogen torde knye imod ham; saa kand vel dette ogsaa hentydes paa vore Tider: Jeg haver, siger han, nedkastet Indbyggere, som den Mægtige;

(c) v. 7. 8.

29

21

og der var ingen, som rørte en Vinge, som opløed Næb, og som qvidrede. (d) Men, nu er Riiset brugt, vor Herres Hensigter opnaaede; hvorledes gaaer det nu med Assur? Det skal skee, heder det, naar HERren haver udrerret all sin Gierning paa Zions Bierg og i Jerusalem, da vil jeg hiemsøge over Kongens af Assyrien store Mods Frugt, og over hans høye Øynes Herlighed, (e) Dyrekøbte! Hvor naadig har ikke vor HERre viist sig imod os frem for her imod sit Folk! Han brækkede Riiset i Stykker, saa got som førend det endnu var brugt, førend vi endnu havde faaet det ret at føle. Dette stormende Uveir fik Ordre at lægge sig, førend det endnu havde anrettet sine grueligste Ødelæggelser. Tænker vi paa, Elskeligste! hvad der kunde have skeet; hvilken Torden-Skye der svævede over os, der let kunde have bristet i tu, og som et heftigt Vandskyll oversvømmet alle Ting: saa maae vi vel takke den gode Gud, som adspredte den, og kalde det et Stille, et angenemt Stille, som er fulgt herpaa. Hvilken er vores Betragtningens anden Deel.

(d) V. 13. 14. (e) V. 12.

30

22

II. Det heder i Dagens Evangelio: JESus stød op, truede Værene og Haver, og der blev blik-stille. JESus sov; hans Disciple gik til ham og vækkede ham op; han stød op, truede Værene og Havet, og det blev stille.

JESus sov. Det Heder om den store Gud, at han sover: Vaag op, siger David, hvorfor vil du sove, HERre? (f) Ikke i en egentlig og naturlig Forstand, som om Mennesker, der ved Søvnens maae hvile deres udmattede Legemer og samle nye Kræfter, og der i den Tiid veed intet af, hvad der skeer omkring dem. Nei! dette passer sig ikke paa den store Gud: See, heder det, han skal ikke slumme og ey sove, som bevarer Israel, (g) Ey heller siges det i den Forstand om vor HERre, at han sover, som om Mennesker, der kand være søvnagtige og efterladne i at efterkomme, hvad de bor. Gaa klager HERren over søvnagtige Lærere. (h) Men, naar det heder om Gud, at han sover, saa tilkiendegiver det, at vor HERre en Tiid lang lader Menneskene gjøre, hvad de lyster, og tier ligesom dertil, ikke straffer Ugudelighed paa friske Gierninger, at han en Tiid

(f) Psalm. 44 24. (g) Psalm. 121, 3. (h) Es. 56, 10.

31

23

lang ikke bønhører sine Børns Suk og Raab, ikke beviiser dem sin mægtige Hielp. De Gode falder ofte i Forundring over, at vor HERre saa længe tier til Ugudelighed og Ryggesløshed, at han ofte lader sig spotte af Støvet, hans Ord foragte, hans Bud og Befalninger, og alt det som helligt er, trædes under Fødder, at de Uskyldige undertrykkes, udsues, forurettes. De vilde, at han strax skulde opstaae til Hævn og Straf, de vilde, med JESu Disciple, at der strax skulde falde Ild ned af Himmelen og fortære. Men vor HERres Tanker ere endogsaa heri forskiællige fra Menneskenes. Det heder ogsaa her: Min Time er endnu ikke kommen. De Ugudelige gjør ofte den falske Slutning, at der ingen Gud er til, eller at han tager sig intet af dem, deres Gierninger, og hvad der skeer i Verden, fordi Han saa længe tier, og lader dem gjøre, hvad de vil, og deres Ondskab ofte lykkes. Men, det heder omsider til dem: Disse Ting haver du gjort, og jeg haver taugt; du haver tænkt, at jeg skulde være aldeles ligesom du; men jeg vil straffe dig, og stille det ordentlig frem for dine Øyne. (i) Nu! det har kandskee syntes mange iblant os, at vor

(i) Psalm 50, 21.

32

24

HERre har sovet. Vi har syntes færdige at forgaae, og vor HERre har ligesom ikke skiøttet derom. HERre, frels os! vi forgaae.

JESu Disciple gik til JESum, og vakte ham op, da han sov. Saaledes er det vor HERre bevæges til at opstaae og frelse, true Storm og Uveir, han maae opvækkes. Og vor Nød, vor Suk, vor Bøn, vor Raab, vækker vor HERre op. For de Elendiges ødelæggelse, for de Fattiges Jamren, vil jeg nu opstaae, siger HERren. (k)

Undertrykkelser og Forurettelser de udperser Sukke og Bønner, og disse aabner sig Vey igiennem Skyerne, og trænger op til Guds Himmel-Throne. O! hvor farligt at drage de Elendiges Suk over sig! Vor HErre har Sine iblant os, baade blant Høye og Lave, og deres Forbønner, hvormed de har bedet for deres Folk, som Moses forud gik i Forbøn for sit Folk, de har opvakt vor HErre. De Synder selv, som Har gaaet i Svang iblant os, raabende Synder, har opvakt vor HErre. Et Raad er opkommen af Sodoma og Gomorra, som er stort, siger HErren. (1) Det er ofte de Godes Frelse, naar de Onde stiger til Ugudeligheds højeste Spidse, naar de gjør det alt for grovt,

(k) Psalm. 12, 6. (l) Gen. 18, 20.

33

25

naar de fylder deres Synde-Maal; saa løber de an, og støder sig i i Ulykke, (m)

JEsus stoed op, truede Værene og Havet, og det blev blik-stille. O! hvor let en Sag er det ikke for vor HErre at gjøre alting got, at gjøre alle menneskelige Anslag til intet, at lægge det allermeest stormende Uveir. Han, som, naar han seer til Jorden, saa bæver den, naar han rører ved Bjergene, saa ryge de, (n) og saa er Havet oprørt fra Grunden; han kand ogsaa ved et Vink gjøre alle Ting igien stille. Opløfter Strømme sig, som David taler: Strømme opløfte, Strømme opløfte deres Lyd; Strømme opløfte deres sammenstødende Bølger: Saa er dog HErren mægtigere i det Høye, end mange Vandes Lyd, ja end de mægtige Bølger i Havet. (o)

Vor HErre stoed op, truede Stormen, der truede os med Undergang og ødelæggelse, og det blev stille. Det gik her, som Propheten spaaer: Folkene skal vel buldre, som store Vandes Bulder; men han skal true ham, saa skal han flye langt bort, og han skal

(m) Prov. 24, 16. (n) Psalm. 104, 32. (o) Psalm.

93, 3. 4.

34

26

forfølges, som Avner paa Biergene for Været, og som en Hverel for en Hverel-Vind. Agt paa Aftens Tiid, og see, da er der forskrækkelse, ja, førend Morgenen kommer, da er han ikke meere. Denne er deres Deel, som plyndre os, og deres Lod, som berøve os. (p)

Det blev stille. Hee er ogsaa fulgt et Stille efter et stormende Uveir. O! et angenemt Stille! Vi kand nu gjøre os Haab om igien, Dyrekiøbte! at leve et stille og roeligt Levnet, i all Gudfrygtighed og Adstadighed. Guds Ære skal igien boe iblant os. Fred og Eenighed møde Hverandre, Miskundhed og Sandhed kysse hverandre. Der skal igien hænges Skamfuldheds Dække over Lasterne, som en Tiid lang ikke har skammet sig ved at gaae ligesom med blottet Ansigt. Det skal ikke meere være en Ære at være løst, lastefuld, liderlig. Disse Laster skal, som Mørkhedens Gierninger, igien forviises til at begaaes i Mørket, uden med en fræk Miine at vandre for den klare Dag. Lasternes Verk stæder skal ikke meere staae aabne Nat og Dag. Vore Sabbater skal ikke meere offentlig vanhelliges og overtrædes. Har vi maattet frygte for,

(p) Esaiaë 17, 13. 14,

35

27

at det vilde gaae, som David siger: At Ugudelige gaae frem tillige, naar Skarn ophøyes iblant Menneskens Børn: (q) Saa gjør vi os nu den føde Forhaabning, under Bøn til vor Himmelske Fader, at Guds frygt skal voxer og tiltage, de gode gaae frem og formeeres iblant os. Skulde vi ikke derfor takke den barmhjertige Gud? Det heder i Evangelio, at Folket forundrede sig, den gang JEsus truede Værene og Havet, og det blev stille. Har vi ikke Aarsag til at falde i en hellig Forundring over det, som er skeet iblant os? Er her ikke skeet meere, end vi har kundet haabe og formode? Har den gode Gud ikke styret alle Ting til det beste og lykkeligste Udfald? See, jeg gjør en Ting i Israel, siger HErren, og den, det hører, ham skal begge ørnene klinge, (r) Har vi ikke med en saadan Forundring maattet høre denne Gierning? Jo større vores Forundring er, jo større maae vor Lof, Priis og Taksigelse, være til den gode Gud. Det er endog vor naadige Konges Villie og Befaling, at vi skal frembære Kongernes Konge og Herrernes HErre vore Tak-Offere for den Guddommelige Beskiernelse og Varetægt, han i denne Trid har

(q) Psalm. 12, 9. (r) 1 Sam. 3, 11.

36

28

holdet over Kongen, det Kongelige Huus, og disse Riger og Lande. Lader os give Gud Æren; det er han, som har udført vor Sag! Siunger med David: (s) Dersom HÈrren havde ikke været hos os, maae Israel nu nu sige, maae Dannemark nu sige: Dersom HÈrren havde ikke været hos os, der Menneskene opstode imod os: Da havde de opluget os levende; — Da havde Vandene druknet os; — Da havde det stolte Vand gaaet over vor Siæl. Lovet være Herren, , som gav os ikke til Rov for deres Tænder! Vor Siæl er undkommen, som en Fugl af Fuglefængerens Snare. Snaren er sønderrevet, og vi, vi ere undkomne. Vor Hielp er i HÈrrens Navn, som gjorde Himmel og Jord.

Tak være dig, evige Forbarmere! at du har tænkt paa os til det beste! Tak være dig, at du har brækket Riiset i Stykker, førend det hudflettede os! Tak være dig, at du har viist Spottere og Ugudelige, at du endnu er til, at du er iblant os, at du er Gud, og ingen anden! Tak være dig, at du har sørget saa vel for din Kirke, din lille Hiord iblant os, dette Skib iblant Bøl-

(s) Psalm 124.

37

29

ger, som Helvedes Magt søgte at drukne og omkomme!

Tak, ævig Tak og Ære, være dit store og Hellige Navn, at du udbredede dine Almagts Vinger over vor allernaadigste Konge, Landets kiære Fader! og over det Kongelige Huus! at du satte Ugudelighed sine Grændser: Hidindtil skal du komme, og ikke videre! Vi lægge Hans Majestæt paa dit Faderlige Hierte, i dine Naades Arme. Favne Ham stedse med din Miskundhed! Din Kiærlighed, din Frygt, opfylde hans Hierte! Din Naade og Venskab være Hans dyrebareste Gode! Saa skal Han erfare , at det er sødere at elske dig, end at kunne forskaffe sit Hierte alt , hvad det begiærer; saa skal han blive stor, viis, lykkelig. De Kongelige personer, som elske dig, som nedkaste sig med deres Purpur for dine Fødders Fod: skammel, Deres største Ære! som vaager med Landets Fader for Rigernes Vel, vor Hierte tilbeder Dem alt godt fra din Himmel-Throne! Velsignede være De! — Himmelske Fader! vor Hierte har saa meget at udbede sig af dig, dersom det kunde bede, som det vilde, og dersom du vilde lægge dit Amen til vore Bønner. Lad alle dem, som skal være Kongens Raad, og

38

30

styre under ham, frygte dig, elske dig, tilbede dig! Dette udgiøre deres største Egenskaber! Hold Spottere, Guds Foragtere, Ugudelige, langtfra Kongens Throne; thi, borttages en Ugudelig fra Kongens Ansigt, saa stadfæstes hans Throne med Retfærdighed, (t) Det er fandt, det er vor eget Vel, vi bede om; thi vi kand ikke, uden dette, blive et lyksaligt Folk. HÈrre! Tænk paa dem til det beste, som har forsømt at tænke paa dig, som har forglemt Kongens og Landets Vel! Lad dem banke paa din Himmel-Dør og finde Naade i Himmelen, om Retfærdighed byder, at den negtes dem paa Jorden! — Giv os Hierter, som elsker, ærer og frygter dig. Lad os, som Undersaatter i Riget, der ere under Magten, og ere villige til at gaae, naar der siges til os: Gak! og komme, naar der siges til os: Kom! staae under dit føde og livsalige Herredømme, lyde dig, og være færdige til at gaae og komme, naar og hvor du siger! Lad os aldrig med vore Synder opirre dig, at du skulde give os Regent ere i din Vrede! — Syndere, Ugudelige iblant os, de see sig heri Speil, hvad Syndens Ende er, Lasternes Følger! De kiende, at, omendskiønt du, efter din overvættes Taal-

(k) Prov. 25, 5. .

39

31

modigheds og Langmodigheds Rigdom, en Tiid lang seer over med dine Fienders Ondskab og Vildhed, saa det kand synes som du sover, deres Fordærvelse sover dog og slummer ikke. (u) Og vee dem, som saa længe opsætter deres Boed og Bedring, indtil dine Straffe-Domme udbryder over dem ! Har de endskiønt ikke nødig at frygte for saa dybt et Fald, da de ikke ere saa høyt ophøuede: O! den falder dybt nok, som synker i Fordærvelsens Afgrund. O! evige Forbarmere! gjør meere, end vi kand bede om! Du veed best, hvad der tiener os. Forbarme dig over os! Amen! (u) 2 Petr. 2, 3.

40